

## SZAKMAIORIENTÁCIÓ VÁLASZTHATÓSZAKTERÜLETIÉSSZAKMACSOPORTOSMODULOKKAL

Az alábbi modulokból több szakterületet, illetve szakmacsoportot bemutató szakmai orientáció kerettanterve állítható össze a szakmai orientációra 9. és 10. évfolyamon rendelkezésre álló időkeret (185—185 óra) terhére.

Az egyes modulok megnevezése után zárójelben feltüntettük annak a kerettantervi programnak a megnevezését, ahol a modul megtalálható.

- Tanulásmódszertan (Szakmai orientáció a humán szakterületre, elmélet 74 óra).
- Tanulásmódszertan (Szakmai orientáció a humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterületre, elmélet 37 óra).
- Egészségtan (Szakmai orientáció a humán szakterületre, elmélet 74 óra).
- Egészségtan (Szakmai orientáció a humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterületre, elmélet 37 óra).
- Kommunikáció (Szakmai orientáció a humán szakterületre, gyakorlat 74 óra).
- Műszaki ábrázolás alapjai (Szakmai orientáció a műszaki szakterületre, elmélet 74 óra).
- Műszaki ábrázolási gyakorlatok (Szakmai orientáció a műszaki szakterületre, gyakorlat 37 óra).
- Információ- és adatgyűjtési gyakorlatok (Szakmai orientáció a műszaki szakterületre, gyakorlat 74 óra).
- Gazdasági környezetünk (Szakmai orientáció a gazdasági-szolgáltatási szakterületre, elmélet 148 óra).
- Információkezelés (Szakmai orientáció a gazdasági-szolgáltatási szakterületre, gyakorlat 74 óra).
- Természettudományos gyakorlatok (Szakmai orientáció az agrár szakterületre, gyakorlat 185 óra).
- Közlekedési orientációs ismeretek (program mellékelve, elmélet 74 óra).\*

\* Amennyiben ettől eltérő szakmacsoportban is hasonló orientációs ismereteket terveznek oktatni, ez a modul az irányadó.

### KÖZLEKEDÉS-ORIENTÁCIÓS ISMERETEK

**9. vagy 10. évfolyam**

**Évi óraszám: 74 óra**

*Célok és feladatok*

A tantárgy tanításának célja, hogy továbbfejlessze és erősítse a tanulók eddig megszerzett képességeit, készségeit, bővítse, rendszerezze és mélyítse el a közismereti és más orientációs tantárgyak keretében tanult ismereteket.

A *Közlekedési orientációs ismeretek* tanításának célja, hogy bemutassa a közlekedést mint az emberi civilizáció legátfogóbb, legösszetettebb tevékenységét, a műszaki, a gazdasági és a társadalomtudományok eredményeit legszélesebb körben felhasználó, alkalmazó ágazatot.

A közlekedés gyakorlatias, sokszínű, tartalmas, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával keltse fel és folyamatosan tartsa fenn a tanulók érdeklődését a közlekedési tevékenységek és elméleti alapjaik iránt, bizonyítsa be számukra a szakmacsoport létfontosságát, fejlődési tendenciáit. Adjon tájékozottságot Magyarországról, Európáról és a világ közlekedési adottságairól, mutassa be a hazai közlekedési ágazatokat, a problémákat, a változási folyamatokat, a fejlődést, kapcsolódásait más szakterületekhez, ágazatokhoz.

Mutassa be a szakterületen dolgozók tevékenységét, a munkakörök, pályák sajátosságait, távlatait, segítse a tanulókat leendő szakmai szerepük kiválasztásában, megfogalmazásában, egyéni életpályájuk reális megtervezésében.

Adjon lehetőséget a tanulóknak ismereteik alkalmazására, tapasztalatszerzésre, képességeik, készségeik fejlesztésére. A tárgy tananyaga a szakmai szempontok mellett feleljen meg a tanulók érdeklődésének is, alapozza meg az ökológiai-műszaki szemléletüket, fejlessze kreativitásukat, aktivitásukat, gondolkodásukat, érzékeltesse a szakterület elméleti hátterének, kapcsolódó műszaki területeinek sokszínűségét.

*Fejlesztési követelmények*

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, a tapasztalatszerzés és ismeretalkalmazás képessége, a szóbeli és írásos kommunikációs képességeik.

A tantárgyi tevékenység során a tanulók szokjanak hozzá a szakmai tanuláshoz, az önálló és produktív feladatmegoldáshoz, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet, folyamatosan erősödjenek a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás. Ismerjék meg, fogadják el és tudatosan alkalmazzák a szakmai tevékenységek végzéséhez szükséges magatartási szabályokat, aktív magatartásformákat.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki és erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődésük.

Fejlődjön a tanulóknak a kötelességtudat, a felelősségérzet, lássák meg a környezet, a technika, a szakma mögött az embert és a természetet, tiszteljék annak értékeit, fogadják el a környezetvédelem fontosságát.

Legyenek együttműködők, ismerjék el mások munkájának eredményeit, teljesítményét, lássák be, hogy a közlekedési pályák gyakorlása mások szolgálatát jelenti. Ismerjék meg a közlekedés munkafeltételeit, azok hatását az életvitelre.

A tanulók legyenek képesek a feladatok megoldásában alkalmazni a tanult ismereteket, eljárásokat, módszereket, ismerjék fel az egyes közlekedési tevékenységek természeti feltételeit és környezeti hatásait, tudjanak azokról véleményt alkotni, tudják a tapasztalataikat összevetni a tanult ismereteikkel, elemezni adott szempontok szerint.

A tanulók tudásuk alapján legyenek képesek a tanult fogalmak, törvények, eljárások, módszerek, ismeretek alkalmazására feladatok megoldása, valamint a további szakmai tanulmányaik során.

### *Belépő tevékenységformák*

Terepbejárás, közlekedési létesítmények, üzemek látogatása, adott szempontok szerinti megfigyelés, tapasztalatszerzés.

Feladattal vezetett, önállóan végrehajtott elemzési feladatok elvégzése tárgyak, rajzok, térképek, írásos, képi és elektronikus ismeretforrások felhasználásával, illetve a látogatások során.

Balesetek, a balesethez vezető körülmények, az emberi magatartások elemzése.

Tervezési, számítási feladatok elvégzése menetrendek, térképek, internetes források vagy úttervező programok felhasználásával.

Feladatok szimulációs megoldása, gondolatkísérletek, helyzetgyakorlatok.

A környezetben élő lakossági csoport közlekedési szokásainak felmérése, a felmérőlap elkészítése, csoportos és egyéni munka, közös elemzés, következtetések levonása, az eredmények közzététele.

Hírek, információk megfigyelési szempontok alapján történő önálló gyűjtése, összevetése, elemzése, értékelése, következtetések levonása egyéni és csoportos keretek között.

Beadásra szánt beszámoló készítése számítógép felhasználásával.

Önértékelés, saját tulajdonságok elemzése, véleményalkotás a pályaalakulástól.

Témakörök	Tartalmak
A közlekedés bemutatása	A közlekedési ágak, közúti, vasúti, légi, vízi közlekedés, különleges közlekedési módok. A közlekedés története.
A közlekedés kapcsolódó szakterületei	A közlekedés feltételei: gépészet, építés, vegyipar, a közlekedés energiái, informatika, matematika, statisztika, közgazdasági vonatkozások, a közlekedés költségei, finanszírozása, közlekedési biztosítások.
A közlekedés és a természet kapcsolata	A természeti, földrajzi adottságok hatása a közlekedésre, történeti változások. A közlekedés környezeti hatásai, légszennyezés, a vizek szennyezése, zajártalom, hatás az élővilágra, a természet átalakulása, erőforrásainak kimerülése.
A közlekedés és az ember	A közlekedési pályák, szakmák, munkakörök. A személyi alkalmasság feltételei, viselkedések, életviteli vonatkozások. A közlekedés hatásai az emberi egészségre, életmódra. A közlekedés veszélyei és ártalmi, veszélyes áruk. Közlekedési szokások, viselkedések.
A közlekedés szervezete	A közlekedést felhasználó területek: áruszállítás, tömegközlekedés, turizmus, nagyvárosi és távolsági közlekedés. Az áruszállítás közlekedéshez kapcsolódó elemei: szállítmányozás, raktározás. Közlekedési, szállítási vállalatok, vállalkozások.

Témakörök	Tartalmak
A közlekedés rendje, szabályai	A közúti közlekedés rendszabályai. A vasúti közlekedés szabályrendszere, működése, a vasúti menetrend. A vízi és a légi közlekedés szabályai. Nemzetközi szállítás és közlekedés.
Közlekedési terepgyakorlatok	Múzeumok, ipartörténeti gyűjtemények, rendezvények, létesítmények, pályaudvarok, közúti csomópontok, repülőtér, kikötő, közlekedési üzemek látogatása.

#### *A továbbhaladás feltételei*

A tanulók mutassák be a megismert jelenségeket, folyamatokat, tényeket, állapotokat, ismerjék és helyesen használják a megismert fogalmakat, kifejezéseket. Alkalmazzák ismereteiket konkrét közlekedési problémák elemzésekor, feladatok megoldásakor.

Értsék meg a közlekedés folyamatait, változásait, fogadják el a kívánatos tendenciákat.

Mutassák be valamilyen adott szempont szerint a közlekedés történetét, illetve a jelenkor közlekedését. Készítsenek kiselőadást, beszámolót.

Tényszerűen mutassák be Magyarország és szűkebb környezete közlekedési állapotát.

Mutassák be a közlekedés kapcsolódási pontjait más területekkel, ismertessék, hogy mit szolgáltat az egyes területek felé, illetve mit igényel a gazdaság egyes területeitől.

Mutassák be a közlekedés természeti feltételeit, környezeti hatásait, energetikai összefüggéseit.

A látogatásokról, a számítási, tervezési feladatokról készítsenek és adjanak be jegyzőkönyveket, leírásokat.

Készítsenek útvonaltervet nagyvárosi, távolsági, nemzetközi utazásokhoz térképek, menetrendek, internetes adatbázisok, úttervező programok felhasználásával.

Számítsák ki az utazások, szállítási feladatok idő- és költségigényét.

Alkossanak véleményt környezetük közlekedési állapotáról, fogalmazzanak meg megoldási javaslatokat konkrét közlekedési problémákra.

Tudjanak véleményt mondani a közlekedési balesetek okairól, a körülményekről, a felelősségről.

Ismerjenek fel balesetveszélyes állapotokat, helyzeteket, magatartásokat, ismereteiket is felhasználva érveljenek a baleset-megelőzés érdekében.

Helyesen ítélnének meg környezetvédelmi szempontból közlekedési szokásokat, magatartásokat, jelenségeket, állapotokat.

## 2. Szakmacsoportos alapozó oktatás (11—12. évfolyamok)

A szakmacsoportos alapozó oktatás lehetőséget nyújthat a készségek, képességek fejlesztésére, a kiválasztott szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati tevékenységének megismerésére, a pályaválasztási döntés, az érettségire való felkészülés, illetve a szakirányú felsőfokú továbbtanulás előkészítésére és az érettségi utáni szakképzés megalapozására.

A szakmacsoportos alapozó oktatás helyi tantervének elkészítéséhez az alábbi 21 szakmacsoportra kidolgozott kerettantervi programok állnak rendelkezésre:

- Egészségügy
- Szociális szolgáltatások
- Oktatás
- Művészet, közművelődés, kommunikáció
- Egyéb szolgáltatások
- Gépészet
- Elektrotechnika—elektronika
- Informatika
- Vegyipar
- Építészet
- Könnyűipar
- Faipar
- Nyomdaipar
- Közlekedés
- Környezetvédelem—vízgazdálkodás
- Közgazdaság
- Ügyvitel
- Kereskedelem—marketing, üzleti adminisztráció
- Vendéglátás—idegenforgalom
- Mezőgazdaság
- Élelmiszeripar